

Ordning for hovedgudstjeneste

i. Samling

1 Forberedelse

Kirkerommet er åpent en stund før gudstjenesten, med anledning til stillhet, lystenning og bønn.

Klokkeringing

Her eller etter ledd 3 Hilsen kan det være

Kort informasjon om dagens gudstjeneste ved medliturg eller liturg.

Informasjonen avsluttes med:

ML/L | La oss være stille for Gud.

Kort stillhet Tre klokkeslag

Et stjernetegn (*) er satt til ledd der menigheten som hovedregel står.

* 2 Inngangssalme

Som preludium kan det fremføres vokal- eller instrumentalmusikk som svarer til dagens karakter. Dette skjer normalt som forspill til salmen.

Det kan være prosesjon under preludiet/forspillet og/eller inngangssalmen. Prosesjonskors bæres først i prosesjonen. Lys, tekstbok, dåpsvann, brød og vin kan også bæres inn.

Hvis brød og vin ikke er satt fram på et eget sidebord, eller på alteret før gudstjenesten, bæres det inn i prosesjonen og settes på sidebordet eller på alteret.

Menigheten står under prosesjon, Inngangssalme og Hilsen.

* 3 Hilsen

Når det er dåp i hovedgudstjenesten, velges et av de to første inngangsordene. Før de to første alternativene til inngangsord kan liturgen si: **Kjære menighet:**

L | Nåde være med dere og fred
fra Gud, vår Far, og Herren Jesus Kristus.

eller

L | Vår Herre Jesu Kristi nåde, Guds kjærlighet

og Den hellige ånds samfunn være med dere alle.

eller

L | I Faderens og (✠) Sønnens og Den hellige ånds navn.

eller

L | I Faderens og (✠) Sønnens og Den hellige ånds navn: Vår skaper, frigjører og livgiver.

Menigheten setter seg.

Om kort informasjon om dagens gudstjeneste ikke er gitt under ledd 1, kan den gis her.

4 Samlingsbønn

Se samlingsbønner og bruken av disse.

ML | La oss be.

enten 1

ML | Gud, vi er kommet inn i ditt hellige hus for å ta imot det du vil gi oss. Lukk nå opp våre hjerter, så vi kan fornyes i troen på deg.

eller 2

ML | Hellige Gud, vi er samlet for ditt ansikt for å møte din kjærlighet og sannhet. Send oss din Ånd og gjør oss åpne for det du vil gi oss. La ditt ord slå rot i våre hjerter, så Kristus lever i oss, og vi blir ett i deg og tjener deg i alle ting.

eller 3

ML | Gode Gud, du som gir liv til alt som lever, vi priser deg for jordens skjønnhet, og for alt som lar oss kjenne at du er god. Her for ditt ansikt ber vi: Gi oss lyttende ører, takknemlige hjerter og tjenende hender, så vi kan høre ditt ord, lovprise deg for din godhet, og i ord og gjerning vitne om dine storverk.

ML | Gud, vi ber.

A | **Amen.**

5 Syndsbekjennelse

Følger her, eller som ledd 17.

Syndsbekjennelsen innledes med:

L | La oss bøye oss for Gud og bekjenne våre synder.

eller

L | La oss bøye oss for Gud og be om tilgivelse.

eller

L | I tillit til Guds nåde vil vi bekjenne våre synder.

eller

L | I tillit til Guds nåde vil vi be om tilgivelse.

Kort stillhet

Liturgen kneler under syndsbekjennelse og stillhet. Også menigheten kan knele.

enten a

A | Gud, vær meg nådig!

Jeg har syndet mot deg og sviktet min neste

– med tanker og ord, med det jeg har gjort, og med det jeg har forsømt.

**Tilgi meg min synd for Jesu Kristi skyld. Skap i meg et rent hjerte,
og gi meg kraft til nytt liv ved din hellige Ånd.**

eller b

A | Gud, vær meg nådig!

**Tilgi meg min synd for Jesu Kristi skyld. Skap i meg et rent hjerte,
og gi meg kraft til nytt liv ved din hellige Ånd.**

eller c

A | Gud, du kjenner og elsker oss alle. Du vil at vi skal ta vare på hverandre og på jorden.

Vi vet at vi svikter og gjør deg imot. Tilgi oss og hjelp oss, for Jesu skyld.

eller d

A | Hellige Gud, vår skaper, se i nåde til oss.

Vi har syndet mot deg og brutt dine bud.

**Tilgi oss for Jesu Kristi skyld. Sett oss fri til å tjene deg, verne om
skaperverket og møte vår neste med kjærlighet.**

Det er også anledning til å bruke syndsbekjennelsen fra 1977-ordningen:

Hellige Gud, himmelske Far, se i nåde til meg, syndige menneske, som har krenket deg med tanker, ord og gjerninger og kjenner lysten til det onde i mitt hjerte.

For Jesu Kristi skyld, ha langmodighet med meg.
Tilgi meg alle mine synder, og gi meg å frykte og elske deg alene.

Til enkelte gudstjenester kan det brukes andre syndsbekjennelser enn disse fem alternativene. Bønnen kan hentes fra ulike kilder, eller utformes lokalt.

Liturgen kan si et løftesord etter syndsbekjennelsen:

L | Guds ord sier: Dersom vi bekjenner våre synder, er han trofast og rettferdig, så han tilgir oss syndene og renser oss for all urett.

1 Joh 1,9

eller

L | Så høy som himmelen er over jorden, så veldig er hans miskunn over dem som frykter ham. Så langt som øst er fra vest, tar han syndene våre bort fra oss. **Sal** 103,11-12

6 Bønnerop KYRIE og 7 Lovsang GLORIA

Kyrie og Gloria synges.

Gloria kan utelates i fastetiden.

Musikken og teksten til gudstjenestens ordinarieledd hentes normalt fra Den norske kirkes fem godkjente serier. Se noter til musikken i Liturgisk musikk eller i Gudstjenestebok for Den norske kirke.

Allmenn serie 1

enten kyrie 1a

A | **Kyrie eleison. Gud Fader, miskunne deg. Kriste eleison. Herre Krist, miskunne deg. Kyrie eleison. Hellig Ånd, miskunne deg.**

eller kyrie 1b

Se N13: 976.6 med tekst på bokmål og samisk.

nordsamisk

A | **Kyrie eleison. Ipmil Áhččámet árpmit min. Kriste eleison. Hearrámet Kristus árpmit min. Kyrie eleison. Bassi Vuoigŋa árpmit min.**

enten gloria 1a

L/ML | Ære være Gud i det høyeste

M | **og fred på jorden blant mennesker som Gud har glede i. Vi lover deg, vi priser deg, vi tilber deg, vi opphøyer deg.**

Ved kort form: **Amen.**

Ved fullstendig form (Laudamus):

ML | Vi hyller deg for din store herlighet, Herre Gud, himmelske konge, allmektige Fader.

M | **Vi lover deg, vi priser deg, vi tilber deg, vi opphøyer deg.**

ML | Herre, Guds enbårne Sønn, Jesus Kristus, Guds Lam som bærer verdens synder, miskunne deg over oss. Du som sitter ved Faderens høyre hånd, hør vår bønn.

M | **Vi lover deg, vi priser deg, vi tilber deg, vi opphøyer deg.**

ML | For du alene er hellig, du alene er Herren, du alene er Den høyeste, Jesus Kristus, med Den hellige ånd i Faderens herlighet.

M | **Vi lover deg, vi priser deg, vi tilber deg, vi opphøyer deg. Amen.**

eller gloria 1b

A | **Vi lover, priser, tilber deg, vi gir deg takk og ære.**

Med evig troskap hersker du, ditt navn velsignet være!

Ja, uten grenser er din makt og alt må skje som du har sagt, du allmakts Gud og Fader.

Du Guds enbårne, Jesus Krist, høyt over verdens riker, du ene er vår Frelser visst, som oss med Gud forliker.

O du Guds Lam som for oss led, for din skyld har vi vunnet fred, miskunn deg over alle.

O Hellig Ånd, vår trøster sann, all sannhet du oss lære, så vi ved Ordet holder fast og lever til Guds ære.

Vokt oss for djervlens falske list, lær oss å tro på Jesus Krist, og så bli salig. Amen.

eller gloria 1c

Salmen Måne og sol (N13: 240), eventuelt med innledningen:

L/ML | Syng for Herren, pris hans navn. Forkynn fra dag til dag hans frelse.

eller

Allmenn serie 2

A | **Kyrie eleison. Miskunne deg over oss.**

Kriste eleison. Miskunne deg over oss. Kyrie eleison. Miskunne deg over oss.

L/ML | Ære være Gud i det høyeste

M | **og fred på jorden blant mennesker som Gud har glede i. Vi lover deg, vi priser deg, vi tilber deg, vi opphøyer deg.**

Ved kort form: **Amen.**

Ved fullstendig form (Laudamus):

ML | Lovet være Gud, vår skaper, vi jubler over dine verk.

M | **Vi lover deg, vi priser deg, vi tilber deg, vi opphøyer deg.**

ML | Lovet være Jesus, vår frelser, du viser oss veien til liv.

M | **Vi lover deg, vi priser deg, vi tilber deg, vi opphøyer deg.**

ML | Lovet være Ånden, vår trøster, du fyller oss med glede og fred.

M | **Vi lover deg, vi priser deg, vi tilber deg, vi opphøyer deg. Amen.**

eller

Allmenn serie 3

ML | Herre, miskunne deg. **M** | **Herre, miskunne deg.** **ML** | Kristus, miskunne deg.

M | **Kristus, miskunne deg.** **ML** | Herre, miskunne deg. **M** | **Herre, miskunne deg.**

L/ML | Ære være Gud i det høyeste.

M | **Ære være Gud i det høyeste.**

ML | Herre, vi lover, Herre, vi priser deg.

M | **Ære være Gud i det høyeste.**

Ved kort form: **Amen.**

Ved fullstendig form (Laudamus):

ML | Herre, vi takker deg for din herlighet.

M | **Ære være Gud i det høyeste.**

ML | Herre Gud Fader, du er allmektig.

M | **Ære være Gud i det høyeste.**

ML | Herre Jesus Kristus, du er Guds enbårne Sønn.

M | **Ære være Gud i det høyeste.**

ML | Herre, du er hellig, du er barmhjertig.

M | **Ære være Gud i det høyeste.**

ML | Du er Den høyeste, Herre Jesus Kristus.

M | **Ære være Gud i det høyeste. Amen.**

eller

Serie for festtidene

ML | Kyrie eleison. **M** | **Kyrie eleison.** **ML** | Kriste eleison. **M** | **Kriste eleison.** **ML** |
Kyrie eleison. **M** | **Kyrie eleison.**

L/ML | Ære være Gud i det høyeste

M | **og fred på jorden blant mennesker som Gud har glede i. Vi lover deg, vi
priser deg, vi tilber deg, vi opphøyer deg.**

Ved kort form: **Amen.**

Ved fullstendig form (Laudamus):

ML | Vi hyller deg for din store herlighet, Herre Gud, himmelske konge, allmektige Fader.

M | **Vi lover deg, vi priser deg, vi tilber deg, vi opphøyer deg.**

ML | Herre, Guds enbårne Sønn, Jesus Kristus, Guds Lam som bærer verdens synder, miskunne deg over oss. Du som sitter ved Faderens høyre hånd, hør vår bønn.

M | **Vi lover deg, vi priser deg, vi tilber deg, vi opphøyer deg.**

ML | For du alene er hellig, du alene er Herren, du alene er Den høyeste, Jesus Kristus med Den hellige ånd i Faderens herlighet.

M | **Vi lover deg, vi priser deg, vi tilber deg, vi opphøyer deg. Amen.**

eller

Serie for fastetiden

A | **Kyrie eleison. Herre, miskunne deg.**

Kriste eleison. Kristus, miskunne deg. Kyrie eleison. Herre, miskunne deg.

I fasteserien inngår ikke et eget glorialedd.

Ved enkelte anledninger kan bønneropet utformes som et litani (N13: 981) eller som lokalt utformet kyrielitani med omkvad fra N13: 976. I særskilte gudstjenester kan også et annet kyrie benyttes.

Ved enkelte gudstjenester kan en annen lovsang eller ett eller flere lovsangsmkvad benyttes.

Dåp i hovedgudstjenesten skjer normalt her.

8 Dagens bønn

Dagens bønn kan utelates. Bønnen synges eller fremsies.

Se Dagens bønn.

Bønnen innledes med:

L | La oss alle be.

Bønnen avsluttes med:

M | **Amen.**

ii. Ordet

I andre hovedgudstjenester enn høymessen kan det være to lesninger, eller én

lesning (evangeliet). Da kan ledd 10 Bibelsk salme / Salme falle bort. Menigheten står under evangelielesningen og sitter under de øvrige lesningene.

L/ML | La oss høre Herrens ord.

9 Første lesning

Fra Det gamle testamentet

ML | Det står skrevet i/hos ...

Lesningen avsluttes med:

ML | Slik lyder Herrens ord.

10 Bibelsk salme / Salme

Det kan synges en bibelsk salme eller en annen salme, være korsang eller kort stillhet mellom lesningene.

11 Andre lesning

Fra Det nye testamentet utenom evangeliene

ML | Det står skrevet i ...

Lesningen avsluttes med:

ML | Slik lyder Herrens ord.

*12 Evangelium

Halleluja

Evangelielesningen innledes med hallelujaomkved eller et salmevers med hallelujaomkved.

Det kan være evangelieprosjon. Den som bærer boken kan ledsages av lysbærere.

Se hallelujaomkved i N13: 977.1-7.

Også Lovprisning/Benedicamus i ledd 25 kan benyttes som hallelujaomkved.

I fastetiden kan halleluja erstattes av et sunget svarledd som innholdsmessig svarer til fastetiden (tractus). Som tractus kan for eksempel disse salmene synges: N13: 926, 927, 928, 932 og 939.

Evangelielesning

L/ML | Det står skrevet i evangeliet etter ...

Lesningen avsluttes med:

L/ML | Slik lyder det hellige evangelium.

Respons

Hallelujaomkved gjentas, eller det synges en kort salme eller et annet svarledd ved menighet eller kor. På førstedager kan det synges et høytidsvers som respons (N13: 41, 193, 228).

13 Preken

Predikanten preker over evangelieteksten eller annen oppsatt prekentekest.

Prekenen kan avsluttes med en av disse lovprisningene:

L | Ære være Faderen og Sønnen og Den hellige ånd, som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.

eller

L | Ære være Faderen og Sønnen og Den hellige ånd: Vår skaper, frigjører og livgiver.

Etter prekenen kan det gis tid til stillhet, en kort salme eller meditativ musikk.

*14 Trosbekjennelse CREDO

Trosbekjennelsen synges eller fremsies..

Dersom det er dåp i gudstjenesten, kan trosbekjennelsen utelates her. Eventuelt kan det synges en trosbekjennessalme.

ML/L | La oss bekjenne vår hellige tro.

A | **Jeg tror på Gud Fader, den allmektige, himmelens og jordens skaper.**

**Jeg tror på Jesus Kristus,
Guds enbårne Sønn, vår Herre,
som ble unnfanget ved Den hellige ånd, født av jomfru Maria,
pint under Pontius Pilatus, korsfestet, død og begravet, fór ned til dødsriket,
stod opp fra de døde tredje dag, fór opp til himmelen,
sitter ved Guds, den allmektige Faders høyre hånd, skal derfra komme igjen
for å dømme levende og døde.**

**Jeg tror på Den hellige ånd, en hellig, allmenn kirke, de helliges samfunn,
syndenes forlatelse, legemets oppstandelse
og det evige liv.**

Amen. Den apostoliske trosbekjennelse.

eller

A | **Vi tror på én Gud, den allmektige Far,**

som har skapt himmel og jord, alt synlig og usynlig.

Vi tror på én Herre, Jesus Kristus, Guds enbårne Sønn, født av Faderen før alle tider, Gud av Gud, lys av lys, sann Gud av sann Gud, født, ikke skapt, av samme vesen som Faderen. Ved ham er alt blitt skapt. For oss mennesker og til vår frelse steg han ned fra himmelen, og ved Den hellige ånd og av jomfru Maria ble han menneske av kjøtt og blod.

Han ble korsfestet for oss under Pontius Pilatus, led og ble begravet, oppstod den tredje dag etter Skriftene og fór opp til himmelen, sitter ved Faderens høyre hånd, skal komme igjen i herlighet for å dømme levende og døde, og hans rike skal være uten ende.

Vi tror på Den hellige ånd, som er Herre og gjør levende, som utgår fra Faderen og Sønnen, tilbes og æres sammen med Faderen og Sønnen, og som har talt gjennom profetene.

Vi tror på én hellig, allmenn og apostolisk kirke.

Vi bekjenner én dåp til syndenes forlatelse og venter de dødes oppstandelse og et liv i den kommende verden. Amen. *Den nikenske trosbekjennelse.*

15 Salme

Salmen kan falle bort dersom trosbekjennelsen synges. Salmen kan alternativt synges mellom ledd 13 Preken og ledd 14 Trosbekjennelse.

16 Kunngjøring

Kan legges her eller et annet sted i gudstjenesten, eller formidles til menigheten på annen måte.

17 Syndsbekjennelse

Følger her eller som ledd 5.

Før innledningsordet kan liturgen si:

L | Vår Herre Jesus Kristus sier: Du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte og av hele din sjel og av all din forstand. Dette er det største og første budet. Men det andre er like stort: Du skal elske din neste som deg selv. *Matt 22, 37–39*

Syndsbekjennelsen innledes med:

L | La oss bøye oss for Gud og bekjenne våre synder.

eller

L | La oss bøye oss for Gud og be om tilgivelse.

eller

L | I tillit til Guds nåde vil vi bekjenne våre synder.

eller

L | I tillit til Guds nåde vil vi be om tilgivelse.

Kort stillhet

Liturgen kneler under syndsbekjennelse og stillhet. Også menigheten kan knele.

enten a

A | Gud, vær meg nådig!

**Jeg har syndet mot deg og sviktet min neste
– med tanker og ord, med det jeg har gjort,
og med det jeg har forsømt.**

**Tilgi meg min synd for Jesu Kristi skyld. Skap i meg et rent hjerte,
og gi meg kraft til nytt liv ved din hellige Ånd.**

eller b

A | Gud, vær meg nådig!

**Tilgi meg min synd for Jesu Kristi skyld. Skap i meg et rent hjerte,
og gi meg kraft til nytt liv ved din hellige Ånd.**

eller c

A | Gud, du kjenner og elsker oss alle. Du vil at vi skal ta vare på hverandre og på jorden.

**Vi vet at vi svikter og gjør deg imot. Tilgi oss og hjelp oss,
for Jesu skyld.**

eller d

A | Hellige Gud, vår skaper, se i nåde til oss.

Vi har syndet mot deg og brutt dine bud.

**Tilgi oss for Jesu Kristi skyld. Sett oss fri til å tjene deg, verne om
skaperverket og møte vår neste med kjærlighet.**

Det er også anledning til å bruke syndsbekjennelsen fra 1977-ordningen:

Hellige Gud, himmelske Far, se i nåde til meg, syndige menneske, som har krenket deg med tanker, ord og gjerninger og kjenner lysten til det onde i mitt hjerte.

For Jesu Kristi skyld, ha langmodighet med meg.

Tilgi meg alle mine synder og gi meg å frykte og elske deg alene.

Til enkelte gudstjenester kan det brukes andre syndsbejennelser enn disse fem alternativene. Bønnen kan hentes fra ulike kilder, eller utformes lokalt.

Liturgien kan si et løftesord etter syndsbejennelsen:

L | Guds ord sier: Dersom vi bejennet våre synder, er han trofast og rettferdig, så han tilgir oss syndene og renser oss for all urett.

1 Joh 1,9

eller

L | Så høy som himmelen er over jorden, så veldig er hans miskunn over dem som frykter ham. Så langt som øst er fra vest, tar han syndene våre bort fra oss. **Sal 103,11-12**

18 Forbønn for kirken og verden

Se forbønnstemaer, forbønnsmoeller, formulerte forbønner og litanier.

Forbønnen kan utformes lokalt, eller en kan bruke ferdig formulerte bønner. Forbønnen ledes fortrinnsvis av en medliturg. De enkelte bønneavsnitt kan leses av flere.

Hvert bønneavsnitt kan avsluttes med:

ML/L | Gud, vi ber.

eller

ML/L | Det ber vi deg om, Gud.

Lest eller sunget av den som ber bønneavsnittet.

En lokalt utarbeidet forbønn kan disponeres etter følgende temaområder:

- 1 Jordens folk og nasjoner.
- 2 Vårt land og folk.
- 3 Den verdensvide kirke og kirken i vårt land.
- 4 Vår menighet, våre familier og stedet hvor vi bor.
- 5 Aktuelle hendelser.

En ber for aktuelle hendelser i de temaområder hvor de naturlig hører hjemme (1–4), eller i et eget avsnitt (5). Når det er dåp i gudstjenesten, kan en av de tre forbønnene i dåpsliturgien (ledd 7) bes i forbønnsdelen. I fastetiden og på Bots- og bønnedag brukes som hovedregel litaniet.

Forbønnen kan innledes med:

ML/L | La oss be for kirken og verden.

Menighetssvar

Etter hvert bønneavsnitt følger et menighetssvar, sunget eller lest.

enten 1

M | Herre, hør vår bønn.

eller 2

M | Hør vår bønn. Hør vår bønn. La ditt rike komme, la din vilje skje, Gud! Hør vår bønn.

eller 3

M | Herre, hør vår bønn.

eller 4

M | Herre, vår Gud, hør oss når vi ber. Etter siste bønneavsnitt synger alle **Amen.**

Vi minnes de døde og ber for de sørgende

Forbønnen kan avsluttes med at menigheten minnes dem som er døde, og som det er holdt gravferd for siden sist menigheten var samlet.

ML/L | Vi reiser oss og minnes dem i vår menighet det er holdt gravferd for siden sist vi var samlet.

Menigheten reiser seg. Navnene til de avdøde leses opp. Kort stillhet.

ML/L | Lær oss å telle våre dager så vi kan få visdom i hjertet! Sal 90,12

eller

ML/L | Jesus sier: «Jeg er oppstandelsen og livet. Den som tror på meg, skal leve om han enn dør.» Joh 11,25

eller

ML/L | Nå er livet gjemt hos Gud. Vi overgir alt til ham. Håpet er tent i liv og død. Ingen er glemt av Gud. (N13: 872,5, T Svein Ellingsen)

Deretter kan denne eller en lignende bønn bes:

ML/L | Barmhjertige Gud, trøst de sørgende og vær dem nær i tiden som kommer.

Her kan menighetssvaret fra forbønnen gjentas.

Bønnevandring skjer som hovedregel under forbønnen i gudstjenesten (ledd 18), men kan eventuelt skje samtidig med nattverdutdelingen, når en felles forbønn er bedt i forbønnsdelen. Om det bes en bønn for dem som har deltatt på ulike bønnevandringsstasjoner, kombineres ikke denne bønningen med Takkebønn for nattverden etter måltidet.

19 Takkoffer

Menighetens takkoffer kan samles inn her eller under ledd 20, eventuelt under ledd 27.

Under takkofferet kan det fremføres egnet instrumental- eller vokalmusikk. Innsamlingen kan skje i kirkebenkene eller ved at man går rundt alteret.

Takkofferet avsluttes med:

L | Evige Gud, din er jorden og det som fyller den. Alt vi eier tilhører deg. Av ditt eget gir vi deg tilbake.

A eller L | **Ta imot oss og våre gaver i Jesu navn. Amen.**

Om nattverd ikke inngår i hovedgudstjenesten, fortsetter liturgien med ledd 24.

iii. Nattverd

20 Forberedelse av måltidet

Nattverdsalme

Menighetens takkoffer kan samles inn her eller under ledd 19, eventuelt under ledd 27. Innsamlingen kan skje før salmen synges eller mens den synges.

Bordet dekkes. Brød legges på disken og vin helles i begeret.

Ofringen avsluttes med:

L | Velsignet er du, Gud. Din er jorden og alt som fyller den. Av ditt eget gir vi deg tilbake. Foren din kirke av alle folkeslag og tungemål. Likesom kornet er blitt ett i brødet og druene i vinen, så gjør oss til ett med hverandre og med Herren Jesus Kristus.

A eller L | **Ta imot oss og våre gaver i Jesu navn. Amen.**

eller

L | Evige Gud, din er jorden og det som fyller den. Alt vi eier tilhører deg. Av ditt eget gir vi deg tilbake.

A eller L | **Ta imot oss og våre gaver i Jesu navn. Amen.**

*21 | Takksigelse og bønn

(Omarbeidet fra høymessen 1977)

Nattverdbønn a

Se Nattverdbønn B, Nattverdbønn C, Nattverdbønn D, Nattverdbønn E, Nattverdbønn F og Nattverdbønn G.

Hilsen PREFASJONSDIALOG

L synger eller sier | Herren være med dere.

M reiser seg og synger | **Og med deg være Herren.**

L | Løft deres hjerter.

M | **Vi løfter våre hjerter til Herren.**

L | La oss takke Herren vår Gud.

M | **Det er verdig og rett.**

Innledende lovprisning PREFASJON

Liturgien vender seg mot alteret og synger eller fremsier prefasjonen.

Se prefasjoner for kirkeårstiden.

I treenighetstiden

L | I sannhet verdig og rett er det at vi alltid og alle steder takker deg, allmektige Gud, evige Far, ved Jesus Kristus, vår Herre, han som du sendte til frelse for verden, for at vi ved hans død skulle få tilgivelse for syndene og ved hans oppstandelse vinne det evige liv. Ved ham lovsynger englene din herlighet, og din menighet i himmelen og på jorden priser ditt navn med samstemmig jubel. Med dem vil også vi forene våre røster og tilbedende syng:

eller

L | I sannhet verdig og rett er det at vi alltid og alle steder takker deg, allmektige Gud, evige Far, ved Jesus Kristus, vår Herre. Han er det levende brød som kommer ned fra himmelen og gir verden liv, så den som kommer til ham, ikke skal hunge, og den som tror på ham, aldri skal tørste. Ved ham lovsynger englene din herlighet, og din menighet i himmelen og på jorden priser ditt navn med samstemmig jubel. Med dem vil også vi forene våre røster og tilbedende syng:

Hellig SANCTUS

Allmenn serie 1, 2, fest- og fasteserien

A synger | Hellig, hellig, hellig, er Herren Sebaot. All jorden er full av din herlighet. Hosianna i det høyeste. Velsignet være han som kommer i Herrens navn. Hosianna i det høyeste.

eller

Allmenn serie 3

ML og A synger

ML | Hellig, hellig, hellig er Herren vår Gud.

A | Omkved: Hellig, hellig, hellig er Herren vår Gud.

ML | Du er Herre over himmel og jord.

A | Omkved

ML | Du er herlig og mektig og stor.

A | Omkved

ML | Du har sendt oss Jesus Kristus, din Sønn.

A | Omkved

ML | Velsignet han som kommer i Herrens navn.

A | Omkved

L/ML sier | Vi priser deg, hellige Gud, himmelens og jordens Skaper, du som har elsket verden og gitt din Sønn, Jesus Kristus, for at han skulle frelse oss fra synd og død og vinne deg et hellig folk.

L | Vi ber deg: Send din Ånd over disse gaver, så vi kan ta imot Jesus Kristus i brødet og vinen.

Innstiftelsesordene VERBA

L | Vår Herre Jesus Kristus, i den natt da han ble forrådt, tok han et brød, takket, brøt det, gav disiplene og sa: Ta imot og spis! Dette er min kropp som gis for dere. Gjør dette til minne om meg. Likeså tok han begeret etter måltidet, takket, ga dem og sa: Drikk alle av det! Dette beger er den nye pakt i mitt blod, som utøses for dere så syndene blir tilgitt. Gjør dette så ofte som dere drikker det, til minne om meg.

Mens ordene synges eller fremsies, eller etter hver del av innstiftelsesordene, løfter liturgen først brødet, deretter vinen.

Her kan følge

Troens mysterium

Synges eller fremsies.

L | Stort er troens mysterium.

A | **Kristus døde. Kristus stod opp. Kristus skal komme igjen. Ham være ære for kjærligheten som er sterkere enn døden.**

L/ML sier | Nådige Gud, vi feirer dette måltidet med glede og takk for din Sønn fullbrakte offer, i troen på hans seierrike oppstandelse og himmelfart og i forventning om hans gjenkomst i herlighet. Vi ber deg: Fyll oss med din Ånd og kjærlighet, så vi kan gjenkjenne Kristus i den som sulter og tørster. Lær oss å elske hverandre som han har elsket oss, og la oss en gang samles hos deg i ditt fullendte rike.

Nattverdliturgien fortsetter med Fadervår.

(Etter Hippolyt, fra 200-tallet)

Nattverdbønn b

Hilsen PREFASJONSDIALOG

L synger eller sier | Herren være med dere.

M reiser seg og synger | **Og med deg være Herren.**

L | Løft deres hjerter.

M | **Vi løfter våre hjerter til Herren.**

L | La oss takke Herren vår Gud.

M | **Det er verdig og rett.**

Innledende lovprisning PREFASJON

Liturgien vender seg mot alteret og synger eller fremsier kirkeårets prefasjon, eller følgende ord:

L | Vi takker deg, Gud, ved din elskede Sønn Jesus Kristus. Han er det evige Ord, og ved dette Ord skapte du alt. Da tiden var inne, sendte du ham til verden som frelser og befrier. For dette priser vi deg, sammen med alle dine hellige i himmelen og på jorden:

Hellig SANCTUS

Allmenn serie 1, 2, fest- og fasteserien

A synger | Hellig, hellig, hellig, er Herren Sebaot. All jorden er full av din herlighet. Hosianna i det høyeste. Velsignet være han som kommer i Herrens navn. Hosianna i det høyeste.

eller

Allmenn serie 3

ML og A synger

ML | Hellig, hellig, hellig er Herren vår Gud.

A | Omkved: Hellig, hellig, hellig er Herren vår Gud.

ML | Du er Herre over himmel og jord.

A | Omkved

ML | Du er herlig og mektig og stor.

A | Omkved

ML | Du har sendt oss Jesus Kristus, din Sønn.

A | Omkved

ML | Velsignet han som kommer i Herrens navn.

A | Omkved

L/ML synger eller sier | Vi priser deg Gud for Jesus Kristus, din tjener. Han kom fra himmelen, og ved Den hellige ånd og jomfru Maria ble han menneske av kjøtt og blod. Han oppfylte din vilje da han strakte ut sine hender på korsets tre. Slik tilintetgjorde han døden, brøt ondskapens lenker og åpenbarte oppstandelsen fra de døde. Derfor minnes vi hans død og oppstandelse når vi bærer brødet og vinen fram for deg.

L synger eller sier | Vi ber deg: Send din hellige Ånd over disse gaver, så de for oss blir livets brød og frelsens beger.

Innstiftelsesordene VERBA

L | Vår Herre Jesus Kristus, i den natt da han ble forrådt, tok han et brød, takket, brøt det, gav disiplene og sa: Ta imot og spis! Dette er min kropp som gis for dere. Gjør dette til minne om meg. Likeså tok han begeret etter måltidet, takket, ga dem og sa: Drikk alle av det! Dette beger er den nye pakt i mitt blod, som utøses for dere så syndene blir tilgitt. Gjør dette så ofte som dere drikker det, til minne om meg.

Mens ordene synges eller fremsies, eller etter hver del av innstiftelsesordene, løfter liturgen først brødet, deretter vinen.

Her kan følge

Troens mysterium

Synges eller fremsies.

L | Stort er troens mysterium.

A | **Kristus døde. Kristus stod opp. Kristus skal komme igjen. Ham være ære for kjærligheten som er sterkere enn døden.**

L/ML synger eller sier | La alle som får del i brødet og vinen, forenes til ett. Fyll oss med din hellige Ånd og grunnfest oss i sannheten, så vi kan prise deg i din hellige kirke nå og i all evighet.

Nattverdliturgien fortsetter med Fadervår.

(Bygger på paulinske tekster)

Nattverdbønn c

Hilsen PREFASJONSDIALOG

L synger eller sier | Herren være med dere.

M reiser seg og synger | **Og med deg være Herren.**

L | Løft deres hjerter.

M | **Vi løfter våre hjerter til Herren.**

L | La oss takke Herren vår Gud.

M | **Det er verdig og rett.**

Innledende lovprisning PREFASJON

Liturgen vender seg mot alteret og synger eller fremsier kirkeårets prefasjon (se s. 106–108), eller følgende ord:

L | Å, dyp av rikdom og visdom og kunnskap hos deg, Gud!

Himlene forteller om din herlighet, og jorden vitner om dine henders verk.

Sammen med de troende gjennom alle tider vil vi prise ditt hellige navn:

Hellig SANCTUS

Allmenn serie 1, 2, fest- og fasteserien

A synger | Hellig, hellig, hellig, er Herren Sebaot. All jorden er full av din herlighet. Hosianna i det høyeste. Velsignet være han som kommer i Herrens navn. Hosianna i det høyeste.

eller

Allmenn serie 3

ML og A synger

ML | Hellig, hellig, hellig er Herren vår Gud.

A | Omkved: Hellig, hellig, hellig er Herren vår Gud.

ML | Du er Herre over himmel og jord.

A | Omkved

ML | Du er herlig og mektig og stor.

A | Omkved

ML | Du har sendt oss Jesus Kristus, din Sønn.

A | Omkved

ML | Velsignet han som kommer i Herrens navn.

A | Omkved

L/ML synger eller sier | Hellig og barmhjertig er du, Gud, som ikke vendte deg bort da mennesket syndet, men gav løfte til Abraham om velsignelse for alle folkeslag. Mektig og trofast er du, som befridde ditt folk fra trelldom, og fornyet løftene gjennom profetene.

Da tiden var inne, sendte du din Sønn, født av Maria, for å kjøpe oss fri og gi oss retten til å være dine barn.

Ved hans død på korset forsonte du alt med deg selv og skapte fred, og ved hans oppstandelse ble døden overvunnet.

L | Vi ber deg: Send din Ånd over disse dine gaver.

Foren oss i troen på din nåde, så vi kan ta imot Jesu legeme og blod til forsoning og fred, og forkynne hans død til han kommer.

Innstiftelsesordene VERBA

L | Vår Herre Jesus Kristus, i den natt da han ble forrådt, tok han et brød, takket, brøt det, gav disiplene og sa: Ta imot og spis! Dette er min

kropp som gis for dere. Gjør dette til minne om meg. Likeså tok han begeret etter måltidet, takket, ga dem og sa: Drikk alle av det! Dette beger er den nye pakt i mitt blod, som utøses for dere så syndene blir tilgitt. Gjør dette så ofte som dere drikker det, til minne om meg.

Mens ordene synges eller fremsies, eller etter hver del av innstiftelsesordene, løfter liturgen først brødet, deretter vinen.

Her kan følge
Troens mysterium
Synges eller fremsies.

L | Stort er troens mysterium.

A | **Kristus døde. Kristus stod opp. Kristus skal komme igjen. Ham være ære for kjærligheten som er sterkere enn døden.**

L/ML sier | Evige Gud, forny oss ved din Ånd. Sammen med alt som er skapt, venter vi med lengsel på å bli frigjort fra forgjengelighet og få del i den frihet som dine barn skal eie i herligheten. Fra deg og ved deg og til deg er alle ting. Deg være ære i all evighet!

Nattverdliturgien fortsetter med Fadervår.

(Bygger på Emmausfortellingen, Luk 24)

Nattverdbønn d

Hilsen PREFASJONSDIALOG

L synger eller sier | Herren være med dere.

M reiser seg og synger | **Og med deg være Herren.**

L | Løft deres hjerter.

M | **Vi løfter våre hjerter til Herren.**

L | La oss takke Herren vår Gud.

M | **Det er verdig og rett.**

Innledende lovprisning Prefasjon

Liturgen vender seg mot alteret og synger eller fremsier kirkeårets prefasjon, eller følgende ord:

L | Vi priser deg, evige Gud, du som har skapt verden og alt som er i den. Det er i deg vi lever, beveger oss og er til. Sammen med din menighet i himmelen og på jorden lovsynger vi ditt hellige navn:

Hellig SANCTUS

Allmenn serie 1, 2, fest- og fasteserien

A synger | **Hellig, hellig, hellig, er Herren Sebaot. All jorden er full av din herlighet. Hosianna i det høyeste. Velsignet være han som kommer i Herrens navn. Hosianna i det høyeste.**

eller

Allmenn serie 3

ML og **A** synger

ML | Hellig, hellig, hellig er Herren vår Gud.

A | **Omkved: Hellig, hellig, hellig er Herren vår Gud.**

ML | Du er Herre over himmel og jord.

A | *Omkved*

ML | Du er herlig og mektig og stor.

A | *Omkved*

ML | Du har sendt oss Jesus Kristus, din Sønn.

A | *Omkved*

ML | Velsignet han som kommer i Herrens navn.

A | *Omkved*

L/ML synger eller sier | Vi takker deg, all godhets kilde. Du sendte din Sønn. Han ble korsfestet og stod opp fra de døde. Han åpnet skriftene og åpenbarte seg for sine venner da han brøt brødet og gav dem.

L | Nå ber vi deg: La din hellige Ånd komme over brødet og vinen, så våre øyne åpnes, og vi kjenner ham igjen som vår korsfestede og oppstandne Frelser.

Innstiftelsesordene VERBA

L | Vår Herre Jesus Kristus, i den natt da han ble forrådt, tok han et brød, takket, brøt det, gav disiplene og sa: Ta imot og spis! Dette er min

kropp som gis for dere. Gjør dette til minne om meg. Likeså tok han begeret etter måltidet, takket, ga dem og sa: Drikk alle av det! Dette beger er den nye pakt i mitt blod, som utøses for dere så syndene blir tilgitt. Gjør dette så ofte som dere drikker det, til minne om meg.

Mens ordene synges eller fremsies, eller etter hver del av innstiftelsesordene, løfter liturgen først brødet, deretter vinen.

Her kan følge

Troens mysterium

Synges eller fremsies.

L | Stort er troens mysterium.

A | **Kristus døde. Kristus stod opp. Kristus skal komme igjen. Ham være ære for kjærligheten som er sterkere enn døden.**

L/ML sier | Hellige Gud, fyll oss med din Ånd. Gi oss brennende hjerter, så vi i undring og glede tar vare på ditt ord og viser barmhjertighet mot den som lider. Bli hos oss, også når vi tviler og sørger. Gå med oss, inntil savn og smerte har veket for evig jubel og lovsang.

Nattverdliturgien fortsetter med Fadervår.

(Bearbeidet etter familiemessen fra 2003)

Nattverdbønne

Hilsen PREFASJONSDIALOG

L synger eller sier | Herren være med dere.

M reiser seg og synger | **Og med deg være Herren.**

L | Løft deres hjerter.

M | **Vi løfter våre hjerter til Herren.**

L | La oss takke Herren vår Gud.

M | **Det er verdig og rett.**

Innledende lovprisning PREFASJON

Liturgen vender seg mot alteret og synger eller fremsier kirkeårets prefasjon, eller følgende ord:

L | Vi takker deg, gode Gud, du som holder himmel og jord i dine hender. Du har skapt oss i ditt bilde og gitt oss livet i gave. Sammen med englene og din menighet i himmelen og på jorden lovsynger vi ditt hellige navn:

Hellig SANCTUS

Allmenn serie 1, 2, fest- og fasteserien

A synger | **Hellig, hellig, hellig, er Herren Sebaot. All jorden er full av din herlighet. Hosianna i det høyeste. Velsignet være han som kommer i Herrens navn. Hosianna i det høyeste.**

eller

Allmenn serie 3

ML og **A** synger

ML | Hellig, hellig, hellig er Herren vår Gud.

A | **Omkved: Hellig, hellig, hellig er Herren vår Gud.**

ML | Du er Herre over himmel og jord.

A | *Omkved*

ML | Du er herlig og mektig og stor.

A | *Omkved*

ML | Du har sendt oss Jesus Kristus, din Sønn.

A | *Omkved*

ML | Velsignet han som kommer i Herrens navn.

A | *Omkved*

L/ML synger eller sier | Hellige Gud, vi takker deg for Jesus Kristus, verdens frelser. Han døde og stod opp igjen for å gi oss evig liv. Vi takker deg for dåpens gave, der vi blir født på ny, og for nattverden, der du samler oss som din store familie.

L | Vi ber deg: Send din hellige Ånd over brødet og vinen. Gjør oss til ett med hverandre og med Jesus Kristus.

Innstiftelsesordene VERBA

L | Vår Herre Jesus Kristus, i den natt da han ble forrådt, tok han et brød, takket, brøt det, gav disiplene og sa: Ta imot og spis! Dette er min kropp som gis for dere. Gjør dette til minne om meg. Likeså tok han begeret etter måltidet, takket, ga dem og sa: Drikk alle av det! Dette beger er den nye pakt i mitt blod, som utøses for dere så syndene blir tilgitt. Gjør dette så ofte som dere drikker det, til minne om meg.

Mens ordene synges eller fremsies, eller etter hver del av innstiftelsesordene, løfter liturgen først brødet, deretter vinen.

Her kan følge

Troens mysterium

Synges eller fremsies.

L | Stort er troens mysterium.

A | **Kristus døde. Kristus stod opp. Kristus skal komme igjen. Ham være ære for kjærligheten som er sterkere enn døden.**

L/ML synger eller sier | Gud, fyll oss med din Ånd. Ta oss alle i favn, slik en kjærlig mor samler barna sine om seg. La de små bli opphøyet og de sultne bli mett med gode gaver.

Liturgen og/eller ett eller flere barn synger eller sier:

Sammen med alle dine barn ber vi den bønn som din Sønn har lært oss:

Nattverdliturgien fortsetter med Fadervår.

Nattverdbønn f

Denne korte nattverdbønnen kan brukes ved særskilte anledninger, for eksempel når det er mange som blir døpt i gudstjenesten.

Hilsen PREFASJONSDIALOG

L synger eller sier | Herren være med dere.

M reiser seg og synger | **Og med deg være Herren.**

L | Løft deres hjerter.

M | Vi løfter våre hjerter til Herren.

L | La oss takke Herren vår Gud.

M | **Det er verdig og rett.**

Innledende lovprisning PREFASJON

Liturgen vender seg mot alteret og synger eller fremsier kirkeårets prefasjon, eller følgende ord:

L | Gode Gud, du har skapt oss og kalt oss ved navn. Du åpner din hånd og metter alt som lever med det gode. Sammen med din menighet i himmelen og på jorden lovsynger vi ditt hellige navn:

Hellig SANCTUS

Allmenn serie 1, 2, fest- og fasteserien

A synger | Hellig, hellig, hellig, er Herren Sebaot. All jorden er full av din herlighet. Hosianna i det høyeste. Velsignet være han som kommer i Herrens navn. Hosianna i det høyeste.

eller

Allmenn serie 3

ML og **A** synger

ML | Hellig, hellig, hellig er Herren vår Gud.

A | **Omkved: Hellig, hellig, hellig er Herren vår Gud.**

ML | Du er Herre over himmel og jord.

A | *Omkved*

ML | Du er herlig og mektig og stor.

A | *Omkved*

ML | Du har sendt oss Jesus Kristus, din Sønn.

A | *Omkved*

ML | Velsignet han som kommer i Herrens navn.

A | *Omkved*

L /**ML** synger eller sier | Vi takker deg for Jesus Kristus, vår frelser. Han er det levende brød som kommer ned fra himmelen og gir verden liv.

L | Vi ber deg: Send din Ånd over oss og disse gaver, så vi kan ta imot Jesus Kristus i brødet og vinen.

Innstiftelsesordene VERBA

L | Vår Herre Jesus Kristus, i den natt da han ble forrådt, tok han et brød, takket, brøt det, gav disiplene og sa: Ta imot og spis! Dette er min kropp som gis for dere. Gjør dette til minne om meg. Likeså tok han begeret etter måltidet, takket, ga dem og sa: Drikk alle av det! Dette beger er den nye pakt i mitt blod, som utøses for dere så syndene blir tilgitt. Gjør dette så ofte som dere drikker det, til minne om meg.

Mens ordene synges eller fremsies, eller etter hver del av innstiftelsesordene, løfter liturgen først brødet, deretter vinen.

Her kan følge

Troens mysterium

L | Stort er troens mysterium.

Synges eller fremsies.

A | Kristus døde. Kristus stod opp. Kristus skal komme igjen. Ham være ære for kjærligheten som er sterkere enn døden.

L/ML sier | Sammen med alle dine barn ber vi den bønn som din Sønn har lært oss:

Nattverdliturgien fortsetter med Fadervår.

(Fra Gudstjenesteboken 1992, «Johannesordningen»)

Nattverdbønn g

Hilsen PREFASJONSDIALOG

L synger eller sier | Herren være med dere.

M reiser seg og synger | Og med deg være Herren.

L | Løft deres hjerter.

M | Vi løfter våre hjerter til Herren.

L | La oss takke Herren vår Gud.

M | Det er verdig og rett.

Innledende lovprisning PREFASJON

Liturgen vender seg mot alteret og synger eller fremsier kirkeårets prefasjon, eller følgende ord:

L | Evige, allmektige Gud, du holder himmel og jord i dine hender, du nevner oss alle ved navn, så vi skal tilhøre deg og være ditt folk på jorden. Sammen med de troende gjennom alle tider og med de himmelske herskare vil vi prise ditt hellige navn:

Hellig SANCTUS

Allmenn serie 1, 2, fest- og fasteserien

A synger | Hellig, hellig, hellig, er Herren Sebaot. All jorden er full av din herlighet. Hosianna i det høyeste. Velsignet være han som kommer i Herrens navn. Hosianna i det høyeste.

eller

Allmenn serie 3

ML og A synger

ML | Hellig, hellig, hellig er Herren vår Gud.

A | Omkved: Hellig, hellig, hellig er Herren vår Gud.

ML | Du er Herre over himmel og jord.

A | Omkved

ML | Du er herlig og mektig og stor.

A | *Omkved*

ML | Du har sendt oss Jesus Kristus, din Sønn.

A | *Omkved*

ML | Velsignet han som kommer i Herrens navn.

A | *Omkved*

L/ML synger eller sier | Hellige Gud, uten ende er din miskunn, og evig er ditt herredømme. Du har fylt ditt skaperverk med lys og liv; himmelen og jorden er fulle av din herlighet. Gjennom Abraham lovte du å velsigne alle folkeslag. Du berget Israel, ditt utvalgte folk. Gjennom profetene fornyet du ditt løfte. Og da tiden var kommet, sendte du din Sønn, han som i ord og gjerning forkynte ditt rike og var lydige mot din vilje helt til døden.

L | Vi ber deg: Send din Ånd over disse gaver, så vi kan ta imot Jesus Kristus i brødet og vinen.

Innstiftelsesordene VERBA

L | Vår Herre Jesus Kristus, i den natt da han ble forrådt, tok han et brød, takket, brøt det, gav disiplene og sa: Ta imot og spis! Dette er min kropp som gis for dere. Gjør dette til minne om meg. Likeså tok han begeret etter måltidet, takket, ga dem og sa: Drikk alle av det! Dette beger er den nye pakt i mitt blod, som utøses for dere så syndene blir tilgitt. Gjør dette så ofte som dere drikker det, til minne om meg.

Mens ordene synges eller fremsies, eller etter hver del av innstiftelsesordene, løfter liturgen først brødet, deretter vinen.

L/ML | Derfor, så ofte som vi spiser dette brødet og drikker av begeret, forkynner vi Herrens død, inntil han kommer.

Som hovedregel følger her

Troens mysterium

Synges eller fremsies.

L | Stort er troens mysterium.

A | **Kristus døde. Kristus stod opp. Kristus skal komme igjen. Ham være ære for kjærligheten som er sterkere enn døden.**

L/ML synger eller sier | Derfor, barmhjertige Far, vil vi med dette brødet og dette begeret komme i hu at Herren gav sitt liv for oss. Og i troen på hans oppstandelse venter vi på at han kommer igjen i makt og herlighet og vil holde sitt store gjestebud sammen med sitt folk.

A | Amen, ja, kom, Herre Jesus.

L synger eller sier | Vi ber deg, allmektige Gud, gi oss din hellige Ånd.

La oss kjenne kraften av Kristi oppstandelse, så vi som tar imot hans legeme og blod, kan leve til pris og ære for din herlighet og få del i den arven som de hellige får i lyset.

A | Amen, ja, kom, du Hellige Ånd.

L/ML synger eller sier | Foren vår bønn med bønnene fra dine tjenere alle steder og gjennom alle tider, og med forbønnen fra vår store øversteprest, som alltid ber for oss, inntil han kommer med seier, som Herren over alle ting. Ved ham og i ham og i samfunn med Den hellige ånd skal du ha all herlighet og ære, allmektige Far, evige Gud, nå og til evig tid.

Alle nattverdbønnene fortsetter her

Fadervår

Fremsies eller synges.

Se Norsk Salmebok 2013 nr. 984.1 og 3 og 985.1 og 3.

A | Vår Far i himmelen! La navnet ditt helliges. La riket ditt komme. La viljen din skje på jorden slik som i himmelen. Gi oss i dag vårt daglige brød, og tilgi oss vår skyld, slik også vi tilgir våre skyldnere. Og la oss ikke komme i fristelse, men frels oss fra det onde. For riket er ditt og makten og æren i evighet. Amen.

Det er også anledning til å benytte Fadervår etter 1977- og 1920-liturgiene.

*22 Nattverdmåltidet

Menigheten står helt til de første går fram til nattverd.

Fredshilsen PAX

L sier | Guds fred være med dere.

M | Guds fred være med deg.

Her kan en føye til:

L/ML | La oss hilse hverandre med et tegn på fred.

Menigheten hilser hverandre med håndtrykk og sier «Guds fred» eller lignende ord.

Her kan følge
Brødsbrytelse

L | Brødet som vi bryter, gir oss del i Kristi kropp. Fordi det er ett brød, er vi alle én kropp.

Du Guds Lam AGNUS DEI

Allmenn serie 1, 2, fest- og fasteserien

A synger | **Du Guds Lam, som bærer verdens synder, miskunne deg over oss.**

Du Guds Lam, som bærer verdens synder, miskunne deg over oss.

Du Guds Lam, som bærer verdens synder, gi oss din fred.

Allmenn serie 3

ML og **A** synger

ML | Amen, kom, Herre Jesus.

A | **Omkved: Amen, kom, Herre Jesus.**

ML | Du er Lammet som bærer vår synd.

A | *Omkved*

ML | Du er Lammet som gir oss din fred.

A | *Omkved*

ML | Du er brødet som gir oss ditt liv.

A | *Omkved*

L sier | Kom, for alt er gjort ferdig.

Invitasjonen kan alternativt gis før *Du Guds Lam* synges.

Utdeling

Under utdelingen kan det synges en eller flere salmer, eller det kan være korsang eller annen egnet musikk.

Utdelingsordet lyder slik:

Kristi kropp, gitt for deg. Kristi blod, gitt for deg.

Det er også anledning til å benytte utdelingsordene Dette er Jesu legeme. Dette er Jesu blod.

De som kommer fram og som viser at de ikke skal motta nattverden, velsignes av den som bærer brødet, med håndspåleggelse eller korstegning.

Liturgen kan si dette eller lignende ord:

Herren velsigne deg og bevare deg og føre deg til det evige liv.

Når det er utdeling med felles knefall, kommer fredsønsket enten etter hvert knefall eller til slutt.

Etter utdelingen:

L sier | Den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus har nå gitt oss sin kropp og sitt blod som han gav til soning for alle våre synder.

A (eller L) | Han styrke oss og holde oss oppe i en sann tro til det evige liv.

L | Fred være med dere.

23 Måltidets avslutning

Alteret ryddes. Beger og disk dekkes med nattverdklede.

Takkebønn

Her kan liturgen/medliturgen si eller synge:

L/ML | La oss takke og be.

En av de fire følgende takkebønnene bes, den første kan synges:

L/ML | Vi takker deg, himmelske Far, for dine velsignede gaver.

Vi ber deg at du ved disse gavene vil bevare oss i troen på deg, forene oss i din kjærlighet og stadfeste i oss håpet om det evige liv, for Jesu Kristi skyld.

M | **Amen.**

eller

L/ML | Vi takker deg, visdommens Gud, for ditt måltids dype hemmelighet: Brødet vi har brutt, er ett. Din Sønn har gitt sitt liv for én verden og én menneskehet. Vi ber deg:

A eller L/ML | **Hjelp oss å høre det ropet du har hørt, å se den nøden du har sett, og å elske vår neste som oss selv.**

eller

L/ML | Vi takker deg, nådige Gud, du som gjennom brødet og vinen har gitt oss del i Jesu Kristi seierrike død og oppstandelse. Vi ber deg:

A eller L/ML | **Styrk oss ved din Ånd til vitnesbyrd og tjeneste i verden.**

eller

L/ML | Trofaste Gud, du som i dåpen har gitt oss barnekår og gjort oss til arvinger i ditt rike. Vi takker deg for dette måltidet, hvor du har gitt oss syndenes forlatelse og fornyet i oss troen på dine løfter. Vi ber deg: **A eller L/ML** | **Styrk oss ved din Ånd til vitnesbyrd og tjeneste i verden.**

iv. Sendelse

*24 Salme

Salmen kan flyttes til Postludium/Utgangsprosjon, ledd 27.

*25 Velsignelse

Velsignelsesord som kan benyttes på andre hovedgudstjenester enn høymessen.

Velsignelsen synges eller fremsies.

Den enkelte kan gjøre korsets tegn etter velsignelsen.

Innledning til velsignelsen kan være:

Lovprisning BENEDICAMUS

L/ML synger eller sier | La oss prise Herren.

M | Gud være lovet. **Halleluja. Halleluja. Halleluja.**

eller

Hilsen SALUTATIO

L synger eller sier | Herren være med dere.

M Og med deg være Herren.

eller

L sier | Ta imot velsignelsen.

L | Herren velsigne deg og bevare deg.

Herren la sitt ansikt lyse over deg og være deg nådig. Herren løfte sitt åsyn på deg og gi deg fred. ✠

Menigheten kan synge:

M | **Amen. Amen. Amen.**

Tre ganger tre bønneslag

*26 Utsendelse

Dersom menigheten blir sittende under det etterfølgende postludiet, kan utsendelsesordene sies etter postludiet.

Her kan følge:

L/ML | La oss gå i fred,
A | **i Jesu Kristi navn.**

eller

L/ML | Gå i fred. Tjen Herren med glede.

***27 Postludium/Utgangsprosesjon**

Dersom det er utgangsprosesjon, kan menigheten følge etter prosesjonen. I stedet for postludium kan det synges en salme mens menigheten går ut.

Etter gudstjenesten kan kirkerommet være åpent en stund, med anledning til stille bønn og ettertanke. Oppdraget ved utsendelsen kan også følges opp med fellesskapssamling, soknebud og annen besøkstjeneste, forbønntjeneste og andre diakonale og misjonale handlinger.